

Utóvizsgálat a munkáslakás-építésről

Ülést tartott a megyei NEB

A Csongrád megyei Népi Ellenőrzési Bizottság tegnap, szerdán délelőtt dr. Kakuszi László megyei elnök vezetésével tartott ülést. Napirenden szerepelt az a beszámoló, mely a makói járási városi Népi Ellenőrzési Bizottság munkájáról adott számot. Tájékoztató hangzott el az állami földek hasznosításához, forgalmazásához kapcsolódó korábbi vizsgálat javaslatainak valóra váltásáról. Ugyancsak utóvizsgálat adott számot a tömegsport és a testnevelés Csongrád megyei helyzetének alakulásáról, a munkáslakás-építés és a vállalati támogatás hogyanjáról.

Az állami földek hasznosítása, forgalmazása — különösen a nem állami gazdaságok birtokában levő területek — egy sor gondot vetett fel. Ezeket a gondokat ez év augusztusában összegezte a Csongrád megyei NEB. A tapasztalatok birtokában az érintett tanácsoknak javaslatokat tett. Hogy mi lett a javaslatok sorsa? Lényegében erre adott választ a mostani öss-

szefoglaló anyag. Sajnos a szegedi, a szentesi és a makói járási tanácsok, illetve hivatalok elnökei a földhasznosítás hosszabb távú koncepcióját a javaslatok ellenére sem dolgozták ki. Örvendtes viszont, hogy a járási földhivatalokkal való együttműködésre megfélemlítő intézkedést tettek, a szegedi járásban a tapasztalt hiányosságok, szabálytalanságok miatt fegyelmi eljárást is kezdeményeztek. Mórakalmon és Mindszenten a hibák egy részét szüntették meg. A megyei földhivatal, a Péti Nitrogénművek, a Mindszenti Háziipari Szövetkezet, a megyei földhivatal tette, illetve tesz lépéseket a jogszervi állapot valóra váltásáért. Ennek ellenére a megyei NEB azt állapította meg: a vizsgálat csak részeredményeket hozott.

Hatékonyabb intézkedések születtek a fiatal dolgozók, a fiatal házaspárok, a lakásigényeinek vállalati támogatását segítő korábbi NEB-ellenőrzés nyomán. A népi ellenőrök most

azt nézték meg, hogy a paprikafeldolgozó, a Volán 10-es Vállalat, az ATIVIZIG, a TAURUS Szegedi Gyára hogyan hasznosította a népi ellenőrzéstől még 1976-ban kapott javaslatokat. Mint kiderült, az érintett négy vállalat nem ténylekedett. Növelték azokat a pénzügyi erőforrásokat, amelyeket a munkáslakás-építésre fordítanak. Rendezték nyilván tartásaikat, a kamatmentes pénzügyi támogatás visszafizetésének időtartamát meghosszabbították, jobban „megnézik”, ki vesz igénybe kedvezményes fuvar. De kiderült az is, hogy a vállalatok között, valamint a névre szóló elosztásoknál nem tökéletes az összhang. A tanácsok illetékes szakigazgatási szervei nem mindig egyeztetnek a munkáltatóval, hogy ki kapja a lakást. Természetesen azok közül, akik jogosultak munkáslakásra, de hát közöttük is rangsorol esetenként a társadalmi, a gazdasági vezetést. Erre pedig célszerű odafigyelni.

Színházi ankét Szegeden

Színházművészetünk időszaki kérdéseiről tartott előadást Sziládi János, az MSZMP KB Tudományos, Közközlési és Kulturális Osztályának munkatársa tegnap délután Szegeden, a Sajtóház klubjában. A megyei és a Szeged városi pártbizottság propaganda- és művelődésügyi osztályainak rendezésében megtartott ankétot Sziládi János válaszolt a szegedi művészeti élet képviselőinek kérdéseire is. Az ankétot dr. Sebe János, a megyei pártbizottság osztályvezető-helyettese nyitotta meg és zárta be.

Bágdadba utazott a KKI küldöttsége

Meruk Vilmosnak, a KKI elnökhelyettesének vezetésével szerdán elutazott Irakba a Kulturális Kapcsolatok Intézetének küldöttsége, amely részt vesz a hangszereken zenei elméleti kérdéseiről december 2-7. között Bágdadban tartandó II. nemzetközi zenei kongresszuson. A delegációt a Ferihegyi repülőtérén Shukri Sabri Ahmad, az Iraki Köztársaság budapesti nagykövete búcsúztatta.

Séta a padláson

Évekkel ezelőtt a Sajtóház művészklubjának vezetője fölkerdezte az egyik összejövetele a múzeum frissen kinevezett igazgatóját: mikor lesz érdemes Szegeden múzeumba járni? Speciel most igen. A különböző termek kínálatát, bár anyagaik nem egyenértékűen gazdagok és változatosak, igazán jó szívvel ajánlhatjuk. Ajánlhatnák még jobb szívvel, ha a vendéget eligazító információk elhelyezkedésében több a praktikum.

A 19-20. századi dél-alföldi parasztházak milliójába elkalauzoló néprajzi kiállításon (Juhász Antal szakszerűen választékos gyűjteményén), ahol bálványai és szegedi mesterek épületeinek belső, Csongrád megyei parasztházak és népviseletek tárulkoznak ki a nézőnek, lépcsőn vezet a padlásra. Hasonlóan bőséges kirakathoz. A paraszti háztartások valóságos arzenáljában csakúgy hemzsegek a használati eszközök: sótarló, kabakodény, kendertörő, gereben, kőcséső, kolbásztöltő, vékás, póvályos, vajaszfakék, sajtprés, tojárraboly — a magamfajta elvetemült városiak csupa unikum. Meg sem is mondanám, ki s mik melyik, hanem hát ott a falitábla, rajzos ismertető, az oktondj tanulhat róla. A módszer — ahogyan mondan szokás — falcinás. A

tenyényi rajz nem maga a tárgy, amire kíváncsi a vendég, hanem a tárgyat, mint Hamupipóke galambjai a lencsét: megnézi élőben, odasétál a táblához, kikeresi, aztán megnézi élőben, megnézi a táblához, van mit böngészni. S minthogy roskadást tele a padlás, kocogásnak sem rossz. Persze egyszerűbb változat is elképzelhető. Mindjárt a tárgyakhoz odairni a nevüket. Mondjuk a kuckóhoz nem feltétlenül, de a falverő furkóhoz esetleg.

A szerkesztésbeli következetesség hasonló bosszúságokat tartogat a szomszédos teremben látható kiállításon: Az ember és környezete. A Tisza-árter állatainak személyazonosságát szintén úgy kell odavissza kideríteni. Nem beszélve arról, hogy a sok madár ábrája nekem mind egyforma, kitömött másárra legfeljebb tippelni tudnék. Megkímélt viszont az effajta bizonytalankodástól a rovargyűjtemény: még a környéken sincs semmiféle rajzos vagy fényképes katalógus. Csupán az „utóbbi 150 évben hazánk területéről kivett állatok” nomenklaturáját közli praktikus, tetemközben, így a hódét, a reznekét, a gödényét és a siketfajdét. Hiába, körültekintő figyelmesség már múzeumszerte is inkább a klasszikusoknak dukál... N. I.

A téli könyvvásár ajánlatából

Hosszú évek óta a téli könyvvásár az egyik legnagyobb akciója kiadóknak, terjesztőknek. A könyvkereskedelem az idei téli ünnepekre is gazdag könyvkiállítással várja az érdeklődőket. Több mint 180 új mű jelenik meg, 4 és fél millió példányban.

Néhány igazi könyvcsomaggal is találkozhat a kínálatban. A Magvető gondozásában jelenik meg a Tevan amatőr sorozat. A tizenkét félfakszimile kötetet egybefogó tok közötti Tevan Andort, az egykori békéscsabai nyomdász és könyvkiadó születésének 90. évfordulója alkalmából, s emlékezik a Tevan Nyomda megalapításának 75. évfordulójára. E kiemelkedő irodalmi, művészeti és nyomdai vállalkozás kötetekének írói között olyan nevekkel találkozunk, mint Petőfi, Vörösmarty, Csokonai Vitéz Mihály, Heltai Gáspár, Fazekas Mihály, Krúdy Gyula, Kosztolányi Dezső és a műveket nagyszerű falmetszetek, rézkarcok, rajzok kísérik. A másik ilyen kiadvány a Nyugat első, 1908-as évfolyamának kétfoldos hasonmás kiadása. Az Akadémia Kiadó sorozatának kezdő kötetei bepillantást engednek a századelő irodalmi forradalmának műhelyébe, tanúi lehetünk a modern magyar irodalom születésének. A Magyar Helikon adta ki a világ egyik legszebb ösnyomatványa, Thuróczy János A magyarok krónikája című munkáját, melyet 1488-ban Brünneben és Augsburgnban is kiadtak. A Thuróczy-krónika a hun mondakörrel kezdődik s népünk történetét a honfoglalástól Mátyás király bécsi bevonulásáig tárgyalja. Ismét kapható Arany János Káposztás könyvének hasonmás kiadása, melynek eredetijét a költő 1856-ban Gyulai Páltól kapta, s ebben a könyvben az Ósziak című ciklus mellett számos vers és balladafogalmazvány található.

A verseskötetek közül mindenki az élre kíváncsi a nemrégiben elhunyt költő, a kortárs magyar líra kiemelkedő alakja, Nagy László Versék és versfordítások című háromkötetes gyűjteménye. Ju-

hász Ferenc 50. születésnapjára jelent meg kétkötetes versgyűjteménye. A Nobel-díjas Pablo Neruda válogatott versei a Világirodalom gyöngyszemei sorozatban láthatnak napvilágot. A téli könyvvásárra jelent meg Hajnal Anna posztumusz-kötete, mely kiadatlan verseit és töredékeit adja az olvasó kezébe Alkonyfény címmel, s bizonyára sokan keresik majd Pilinszky János válogatott verseinek gyűjteményét.

A prózát kedvelők is gazdag kínálatból válogathatnak. Megjelenik Széchenyi Istvánnak, a „legnagyobb magyarnak” 1813. és 1860. között vezetett naplója, mely a világ dokumentumirodalmának is egyik kiemelkedő remeke. Kovai Lőrinc Bolygó láng című történelmi regénye az emberiség két nagy, távoli évszázadát fogja össze — az időszámítás előtt VI—IV. századot. Földézi a görög-perzsa háború eseményeit, Periklész idejét és Athén fénykorát. Csáth Géza, a századelő tragikus sorsú írója idegyógyász is volt. Egy elmebeteg nő naplója című tanulmánya eredeti ötözet a freudizmus lényegét árasztó novellisztikájának és elmeorvosi gyakorlatának. A kortárs magyar írók kötetének sorában most jelent meg Czako Gábor Várkonyi krónika, Tuli József Egy aszszony boldog akar lenni és Jókai Anna Három regény című munkája. A Szeretők és házastársak című levélgyűjteményben a szerelem minden változata, viszonytagsága megszólal. A világ-hírű Abe Kobo új regénye, A dobozember. A népi írók kiemelkedő alakja, a magyar történelem utóbbi évtizedének aktív harcosa, Veres Péter több cikkben, tanulmányban, levélben foglalkozott a népművelés kérdéseivel. Ezeknek gyűjteményét adja most ki a A szocialista műveltség című kiadvány a Kossuth Könyvkiadó.

A népszerű RA-RE kötetek sorában jelent meg Ember Mária Rablás a ringben című kriminarablija, Hernádi Gyula Az első kasszony című sci-fi regénye, Kis Ervin Káin és Abel című példázata, Diggelmann En és a falu

című mulatságos története, Gordimer Kései polgárvilág című társadalomrajza, Trifonov A másik élet című emlékregegye és Velembouszkaja Egy édes asszony című rejtélyes baleset nyomozó kisregénye.

Az utóbbi időben óriási keltet van a művészeti könyveknek. A téli könyvvásár is sok új és szép kötetet kínál. Bognár Botond Mai japán építészet című könyve sok képpel a távoli ország eredeti törekvéseiről szól. Kolozsvári Tamás Kálváriaoltárát, a garaszentbenedek templom díszét, a középkori magyar festészet egyik legszebb és legfontosabb emléket mutatja be Mucci András. Koczogh Ákos Szép tárgyak dicsérete című könyve az iparművészet világába vezet el az olvasót. Katona Imre, A magyar kerámia és porcelán című munkája e műfaj hazai történetét, műhelyeit, módszereit, stílusstílusait követi nyomon. A zenei tárgyú kiadványok között található a Zenei zsebkönyv, az Új operakalauz, Franz Schubert leveleinek gyűjteménye és a Liszt Ferenc élete képekben és dokumentumokban című kötet. A sportkedvelők bizonyára örömmel fogadják Vándor Kálmán Labdarúgó-világbanokások című vaskos kötetét, mely sok színes és fekete-fehér képpel kíséri végig a világbajnokságok történetét 1930-tól 1978-ig.

Fővállalkozásban

Élelmiszeripari üzemek exportja

Napi 50 tonna teljesítményű kenyérgyárat, illetve egy korszerű malmot épít és szerel fel Algír környékén az Élelmiszeripari Gépgyártó és Szerelő Vállalat. Mindkét beruházás érdekessége, hogy a vállalat komplett fővállalkozásban, kulcs-átadással készíti el az üzemeket. Ez azt jelenti, hogy a beruházás teljes programját

az ÉLGÉP bonyolítja le. Egész sor hazai vállalat mellett külföldi cégeket is bevon az építésbe és a szerelésbe. Ilyen jellegű fővállalkozói tevékenységre korábban nem volt példa. A beruházási tevékenység első tapasztalatait hétfőn vitták meg a szakemberek a külkereskedelmi főiskolán.

Az együttműködés jubileuma

Könyvkiállítás a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában

Húsz éve jelentek meg az első magyar nyelvű kiadványok az ungvári Kárpáti Könyvkiadó és a magyar könyvkiadók közös gondozásában. A jubileum alkalmából könyvkiállítás nyílt szerdán a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában.

Bernát György, a Magyar Könyvkiadók és Könyvtérjesztők Egyesülésének elnöke megnyitójában hangsúlyozta: a gyümölcsöző együttműködés beszédes bizonyítéka az a mintegy 350 könyv, amely tízmillió példányban jelent meg az elmúlt két évtizedben. A közös munka eredményeként rendszeresen eljutnak a magyar olvasókhöz a marxizmus-leninizmus klasszikusainak művei is. Közülük a legújabb, a tízmilliomodik kötet — Lenin Magyarországról szóló írásával a kiállításon is látható.

Vlagyimir Dankanic, a Kárpáti Kiadó főszerkesztője is rendkívül termékenynek, hasznosnak értékelte a két ország könyvkiadói között létrejött kapcsolatokat. Kiemelte a Kossuth, az Eu-

rópa, a Magvető, a Gondolat, a Móra Ferenc Könyvkiadóval, valamint a Zene-műkiadóval kialakult együttműködést, melynek eredményeként könyvek százezai juthattak el a magyar olvasókhöz.

Nem élhetek muzsikaszó nélkül

Színes magyar film. Móricz Zsigmond műve alapján írta: Thurzó Gábor. Rendezte: Sik Ferenc. Fényképezte: Andor Tamás. Főbb szereplők: Oszter Sándor, Szirtes Ágnes, Tolnay Klári, Gobbi Hilda, Máthé Erzs, Szabó Sándor.

Nem igazán jó regénye Móricznak a Nem élhetek muzsikaszó nélkül, népszerűsége mégis hajazza a többit. Még 1928-ban rendezte színpadra Hevesi Sándor, ment 1955-től a József Attila Színházban, később a budapesti Nemzeti játszott a kifogyhatatlanul, filmre vitték már a felszabadulás előtt, most meg Thurzó Gábor kínált belőle forgatókönyvet a rendező Sik Ferencnek, szűzbeszédre a moziban. A Kerek Ferkó, az Isten háta mögött és mások társaságában Móricznak első dzsentirégénye között tartja számon az irodalomtörténet, melyhez az írónak erdélyi élménye adta az ötletet. Nevezetesen az 1914-es sztárai bál, hol Móricz a nemrégiben elhunyt Kós Károly vendég-ségét élvezte. A regény születési dátuma 1914, s az év szám ezúttal is sokat mondó, hiszen a véget nem érő di-nomdánom, a borba temet-kező fogatlan virtus egy történelmi osztály haláltáncra a világhírű poklának tornácán. Dzsentiország készült sír-

ba szállni itt, bárha a szer-tartás nagyon stílusos, Sik Ferenc filmjében meg egy-nesen rokonszenves, majd hogy azt nem mondom, „az anyja piros viganóját”. Bá-lázs, a vidéki kisbirtokos nem élhet muzsikaszó nélkül, ha feje fölül elhordják is a tetőt. Felesége, a Pólika meg kilátástalan lázadásra ítélt-tett a maga eredménye aszszonyi mértékletességével, praktikus józanságával: aszszonyoknak férje mellett a he-lye, ha kifosztanak a kúriát, hát a romok között, be be-ten költözik a kocsmába, legfől-jebb a szomszéd nénikéjénél, vallomásközelben. Sik Ferenc be is éri eme özönvíz előtti bölcseséggel, s a vészharan-gok kongatása helyett mind-inább elmerül a nótás vi-galomban. Ott persze remek porrítást talál, s rajzoltat ki. Kiváltképp a szerepben megduzzasztott Pepi néniről — Gobbi Hildával. A vén matróna plütytyed részeg-sége, cinkos tintázása — túl azon, hogy színészi remek-lés — a dévaj elrugaskodottság-nak telibe találó státuszsim-bóluma. N. I.